

ENONTEKIO

KILPISJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

1:20 000

Laatimisaikavaiheen kuuleminen: 3.9.-30.9.2012
Julkiesti nähtävillä 1. kerran: 11.6.-16.7.2021
Julkiesti nähtävillä 2. kerran: 21.8.-20.9.2024
Kunnanhallitus: 24.6.2025 § 136, Kunnanvaltuusto: 26.8.2025 § 65

Yleiskaavamerkinnot ja määräykset:
Yleiskaava-alueen raja

AT

Kyläalue.
Alue on tarkoitettu tiiviiseen kylämaisien asumiseen ja sille palvelujen majutus-, liike-, palvelu- ja toimilarakennusten rakentamiseen. Toiminnasta ei saa aiheutus ympäristöön melua, tärinää, ilman tai veden pilaantumista tai muuta merkittävää häiriötä. Uusien rakennusten tulee sopia sijoituksen, koon, materiaalien ja julkisivuiden osalta alueen nykyiseen rakennuskantaan ja kyläkuvaan. Rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään kaksiasuonisen asuinrakennuksen, sekä yhden 1½-kerroksisen sivuasunon, yhden saunarakennuksen sekä talousrakennuksia. Nykyisiä asuinrakennuksia saa korjata nykyisessä laajuudessaan rakennuskeuden estämättä. Rakennuspaikan rakennusten tulee muodostaa luonteva pihapiiri. Alueen rakentamisen ja muiden toimenpiteiden yhteydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota maisemaan ja viihtyvään sekä kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten, rakenteiden, tjestön, kasvillisuuden, vesistöolojen ja näkymien säilymiseen.

AP

Pientalovaltainen asuntalo.
Alueet on tarkoitettu pääasiassa asuinrakentamista varten. Merkinnän alueilla saa sijoittaa myös asumiselle tarpeellisia julkisia ja yksityisiä palveluja sekä pienimuotoisia majutus-, liike-, palvelu- ja työttöjä. Toiminnasta ei saa aiheutus ympäristöön melua, tärinää, ilman tai veden pilaantumista, raskasta liikennettä tai muuta häiriötä.

AO

Pientalokohde.
Kohteelle saa sijoittaa kaksiasuntoisen pientalon asuinrunkotilukseen, jonka rakennusoikeus on 300 m².

AP0

Porotila-alue.
Alueella saa sijoittaa poroelinkeinotoimintaa palvelevien rakennusten ja rakennelmien lisäksi majatalotoimintaan tarkoitettui rakennuksen ja toimintaan liittyvän asumisen tarpeita varten asuinrakennuksia. Ranta-alueilla tulee ehkäistä sulamisvesien valuminen vesistöön esimerkiksi tarhapohjan kyttämällä valumissuuntaa vastaan. Ruokintapaikan heinä- tai rehunkopioituksesta tulee olla vähintään 10 metrin suojavyöhyke vesistöön. Vähimmäislaatuvaimus alueella on enintään 50 pinta- hehtaaria.

P

Palvelujen ja hallinnon sekä liike- ja työpaikkarakentamisen alue.
Alue varataan pääasiassa julkisille ja yksityisille palveluille sekä hallinnolle sekä liiketojien rakentamista varten. Alueella voi sijoittaa liike-, toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, ympäristöhäiriötä aiheuttamatonta tuotantoa ja näihin liittyvää opetus- ja hoivatoimintaa, myymäläisiä sekä pienimuotoisia varusteluita. Palvelurakennusten lisäksi alueella saa sijoittaa toimintaan liittyvän asumisen tarpeita varten asuinrakennuksia. Toiminnan laatuun ja rakennetun ympäristön ilmeeseen kiinnitetään ajantaita johtuen erityistä huomiota.

VL

Virkistysalue.
Alueella sallitaan virkistykseen, liikuntaan ja urheiluun liittyvä rakentaminen.

VR

Retkeilyalue.
Alueelle kohdistuvissa toiminnoissa ja suunnitelmassa tulee huomioida porojen laiduttaminen. Alueella sallitaan virkistykseen liittyvien reittien rakentamisen luonnon kulumisen estämiseksi.

RA

Loma-asuntalo.
Alue varataan loma-asumisen alueeksi. Alueen suunnittelussa on huomioitava rakennusten ja rakennelmien sijoittaminen maisemaan, luonnonympäristön laadun säilyminen ja vesihuollon järjestäminen. Alueella on sallittu ympäristöön asuminen, mikäli se soveltuu alueen muuhun maankäyttöön.

RM

Matkailupalvelujen alue.
Alue varataan monipuolisten matkailupalvelujen rakentamiseen. Alueen suunnittelussa on huomioitava liikennejärjestelyjen toimivuus ja turvallisuus, esteettömyys, rakennusten ja rakennelmien sijoittaminen maisemaan, luonnonympäristön laadun säilyminen ja vesihuollon järjestäminen. Alueella on sallittu lomarakentamisen lisäksi ympäristöön asuminen, mikäli se soveltuu alueen muuhun maankäyttöön.

RM

Matkailupalvelujen kohde.
Matkailupalvelujen alueita pienimuotoisempi monipuolisten matkailupalvelujen rakentamiseen tarkoitettu kohde. Kohteen suunnittelussa on huomioitava liikennejärjestelyjen toimivuus ja turvallisuus, esteettömyys, rakennusten ja rakennelmien sijoittaminen maisemaan, luonnonympäristön laadun säilyminen ja vesihuollon järjestäminen. Alueella on sallittu lomarakentamisen lisäksi ympäristöön asuminen, mikäli se soveltuu alueen muuhun maankäyttöön. Rakennusoikeutta kohteilla on enintään 100 m², kuitenkin Peeran lomakylän kohteella 600 m².

LP

Yleinen pysäköintialue.
Merkintä osoittaa ohjeellisen sijainnin. Tarkennalla suunnittelulla rajattava alue on tarkoitettu yleisen pysäköinnin tarpeisiin. Alueella ei saa leiviytyä.

LL/res

Ohjeellinen mahdollisen helikopteritoiminnan laajentumisen alue.
Ennen alueen toteuttamista on ratkaistava jätteen ja hulevesien käsittely niin, että alueen toteuttamisesta ja kopertienkäytöstä ei aiheudu pinta- ja pohjavesien pilaantumisen vaaraa.

LS

Lentosatama.
Kohdemerkintä osoittaa sataman ohjeellisen sijainnin. Tarkennalla suunnittelulla rajattava alue varataan satamatalueille ja satamatoimintaan välittömästi liittyville rakenteille ja toiminnoille. Alueella saa rakentaa satamatoimintaa palvelevia rakennuksia ja rakennelmia.

VS

Venevalkama-/satama.
Kohdemerkintä osoittaa vaikkamataluuden ohjeellisen sijainnin. Tarkennalla suunnittelulla rajattava alue varataan satamatalueille ja satamatoimintaan välittömästi liittyville rakenteille ja toiminnoille.

Raideliikenteen kehittämisiksi selvittettävä yhteys.
Merkittävästi parannettava valtie.

Kokoojatie.
Laskennallinen tieliikenteen melualue.

Alueajaus osoittaa yleispiirteisesti maantielikenteen 45 db päivämuutosyöhykkeen enustustilanteessa vuonna 2050. Rakennusten suunnittelussa ja sijoituksessa on otettava huomioon alueella sijaitsevien asemakaavojen mukaiset melutasot ohjearvot uiko- ja sisätiloissa toteutuvat uudis- ja korjausrakentamisessa sekä mahdolliset muutokset melualueissa tiemuutosten myötä.

Ohjeellinen kokoojakatu.
Ohjeellinen jalankulun ja pyöräilyn yhteys.

Virkistyskohde, reitin levähdyspaikka.
Levähdyspaikalle saa rakentaa retkeilyä tukevia taukopaikkarakentelmia.

Ohjeellinen uikoulu-/retkeilyreitit.
Ohjeellinen uusi uikoulu-/retkeilyreitittarve.

Mootorikelkkaura.
Suurjännitteitä.

Vesihuoltolinja.
Uusi vesihuoltolinja, sijainti ohjeellinen.

Yhdyskuntatarkastuksen huollon aluekohde.
Suunnittelussa on huomioitava alueiden käyttöä aiheutuva liikkne.

Poronhoitoon valtaosin tarkoitettu alue.
Alueella olevaa maata saa käyttää vähäisissä määrin myös asukkaiden ja toimijoiden muuhun toimintaan, mutta sillä tavoin, ettei siitä aiheudu huomattavaa haittaa poronhoitolle. Alueelle ei saa aiheutus ympäristöön (esim. ilmaston, koeilöintien, liikenteen tai muiden äänten) aiheuttamassa häiriötä varsinaisena. Alueella on valtakunnallisesti merkittävän Saanaturin lähimiesma-alueita, jolla sallitaan virkistykseen liittyvien rakenteiden ja reittien rakentaminen luonnon kulumisen estämiseksi. Alueelle kohdistuvissa toiminnoissa ja suunnitelmassa tulee huomioida maisema-arvo ja porojen laiduttaminen. Alueita koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä paikkunna lausunto.

Vesialue.
Alue, jolla sulamisvedet asettaa maankäytölle erityisiä vaatimuksia. Alueen tarkennassa suunnittelussa ja toteutuksessa tulee selvittää erikseen argeologisen kulttuuriperinnon ja luonnonympäristön arvot.

Alueelle voidaan sijoittaa ohjelma- ja eläinpalveluita, kuten korvajalkokotimintaa.

Uudet mahdolliset laajentumisen alueet.
Alue on varattu täydentämään olemassa olevaa rakennetta, mikäli vastaavat alueet on otettu jo käyttöön. Viirreus ja kirjainmerkinnot osoittavat maankäyttomuodon. Alueen toteuttaminen edellyttää asemakaavaa. Ennen asemakaavallista, tai muuta käyttöä koskevaa toimitusta, alue on virkistysaluetta (VR) tai poronhoitoon valtaosin tarkoitettua aluetta (Mpo).

Pitkin aikavälin reservialue.
Alue voidaan ottaa käyttöön, kun samalla maankäyttömerkinnällä osoitettu viereinen laajentumisen alue on lähes toteutunut. Alueen toteuttaminen edellyttää asemakaavaa. Ennen asemakaavallista, tai muuta käyttöä koskevaa toimitusta, alue on virkistysaluetta (VR) tai poronhoitoon valtaosin tarkoitettua aluetta (Mpo).

Asemakaavoitettu alue.

Erityisominaisuuksia ilmaisevat rasteri- ja kohdemerkinnät:

Ominaisuusmerkinnällä on esitelty Natura 2000-verkoston valituneuvoston päätöksen mukaiset kuuluvat tai Natura 2000-verkoston ehdotetut maa- ja vesialueet. Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonsuojelu- ja ssa merkittävästi heikentää (LSL 34 §).

Ominaisuusmerkinnällä on esitelty Natura 2000-verkoston valituneuvoston päätöksen mukaiset kuuluvat tai Natura 2000-verkoston ehdotetut viivamaiset kohteet, kuten joet, purot ja norot. Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonsuojelu- ja ssa merkittävästi heikentää (LSL 34 §).

Luonnonsuojelun alueella tai luonnonsuojelualueeksi perustettaviksi tarkoitettu alue. Luonnonsuojelualueeksi osoitettua alueella ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät sen luonto- ja ympäristöarvoja.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä kohde/alue. Merkinnällä on esitelty luonnonsuojelualueen 1 kuuluvat lainsäädännöllä turvatut luontoympäristön kohteet/alueet, kuten - luonnonsuojelun suojelujen luontotyyppien esiintymät, - luontodirektiivin liitteen IV(a) lajein lisääntymis- ja levähdyspaikat, - luonnonsuojelun suojeltavien lajein esiintymät ja - vesilän vesiluonnon suojelutyyppi, joiden tilan vaarantaminen on kiellettyä, sekä luonnonsuojeluselektuksen äärimmäisen uhanalaisen (CR) tai erittäin uhanalaisen (EN) lajin/lajien elinympäristöt, joiden säilyminen on turvattava.

Luonnonsuojeluohjelma, rantojensuojelu. Valtion rantojen suojeluohjelman osa-alueella tulee rakentaminen ratkaista kaavoituksella. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina.

Valtakunnallisesti arvokas geologinen muodostuma. Alueen erityispiirteitä haittaavasti muuttavat toimenpiteet ovat kiellettyä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä arvokkaan geologisen muodostuman suojeluun ja hoitoon.

Paikallisesti arvokas harjialue. Erityistä huomiota on kiinnitettävä arvokkaan geologisen muodostuman suojeluun ja hoitoon. Maankäytössä on pyrittävä siihen, että maanpintaa rikottaan mahdollisimman vähän ja rakentamattomat osat tulee säilyttää luonnontilaisina.

Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue ja sen varsinainen muodostusalue. Alueella on otettava huomioon pohjaveden suojelu siten, että sen käyttömahdollisuuksia, laatuun tai riittävyyttä ei vaaranneta. Ympäristösuojeluviranomaisille on suunniteltu- ja rakentamattomat osat tulee säilyttää luonnontilaisina.

Tulva-alue. Kilpisjärvelle ja Peerajärvelle on määritetty harvinaiset tulvatilanteet kerran sadassa vuodessa (1/100a) Tulvariskien alustava arviointilä. Toimijoiden-Muonijoen vesistöalueella, II Suunnitelukausi raportissa. Kilpisjärven ja Peerajärven tulvariskit ovat alustavasti määritettyjä ja vesistöjen keskivedenkorkeuksien avulla karttarkasteluna. Lisäksi käytettiin Kilpisjärven ja Peerajärven vedenkorkeuden havaintosarjien tietoja 1/100a. Yleiskaavakartalla on aluerajaukset 1/100a ja alue, joka on 1 metrin väylöillä tilanteita 1/100a. Kilpisjärven jättiläisen tulvariskin on +473,89 N2000 ja Peerajärven +460,89 N2000.

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Saanaturin kuuluu kasvavien suurimman valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueeseen, jonka arvo perustuu ainutlaatuisiin geologisiin arvoin ja luontovaroihin. Maisema-alueella korostuvat saamelais- ja poronhoitoalueen pitkin historian synnyttämät maisemakorostumat. Kulttuuriperinnöllään monipuoliset matkailualueet yhdistyvät henkisiin tunteellisiin ja elinvoimaisen poronhoidon maisemaan. Alueen kehittäminen ja suojelualueen toimintojen lähtökohdina tulee ensisijaisesti olla turvama-alueen turvaaminen. Valtakunnallisessa inventoinnissa mainittujen rakennusten korjaustoista sekä muun ympäristön olennaisista muutoksista on pyydettävä alueellisen vastuuseen lausunto.

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY-kohteet). Valtakunnallisesti merkittävien rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Valtakunnallisessa inventoinnissa mainittu arvokkoille tapahtuva rakentaminen, ympäristöhoito ja muu maankäyttö tulee sopeuttaa alueen kohteen maisemallisiin, kulttuurihistoriallisiin ja rakennusteknisiin arvoihin. Arvokkeen ominaisa pirtteitä, maisematilaa ja näkymiä ei saa rikkoa. Maisemakuvan sekä kulttuuri- ja rakennushistorian kannalta merkittävistä valtakunnallisessa inventoinnissa mainittujen rakennusmuistokien ja rakennusmuistokien rakentamisessa tulee suosia kohteen perinteistä rakentamistapaa ja sille ominaisia rakennusmateriaaleja ja väärejä. Ennen ympäristöä muuttavien toimenpiteiden tai merkittävien rakennusmuutosten ryhmittä tule museoviranomaisille varata tilaisuus lausunnon antamiseen. Valtakunnallisessa inventoinnissa mainittu rakennusmuistokien ei saa purkaa ilman AKL 128 §:n mukaisista lupia. Alueella ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa toimenpidettä ilman AKL 128 §:n mukaisista maisemaytöluupa. Osayleiskaavan RKY-kohteet: Ahoskutan kirkonkylä ja Kilpisjärven matkailualue.

Rakennetun kulttuuriympäristön kohde. Arvokkeeseen sisältyy Kilpisjärven retkeilymaja, sen vanhin majotusrakennus ja majotusaita, retkeilykeskuden kiosk sekä entinen kesänavetta. Rakennusluupa vaativista toimenpiteistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

Muinaisjäännösoosa-alue ja/tai -kohde. Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohtetta koskevia suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydettävä alueellisen vastuuseen lausunto.

Muu kulttuuriympäristökohde, Harjun paikka.

Yleiset määräykset:

Osayleiskaava on AKL 42 §:n mukainen oikeusvaikutteinen yleiskaava.

Koko osayleiskaava-alue on erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettua aluetta ja saamelaisen kolonisaatioaluetta. Yleiskaavan mukaisia toimenpiteitä suunnitelmassa ja toteutuksessa on otettava huomioon poronhoitoon laaksama vapaa laadunsaatu.

Valtakunnallisesti poikkeuksellisen pitkäaikainen ja monipuolinen kulttuuriympäristön vetovoima-alue voi uudistaa ja sopeuttaa ajan tuomin muutoksiin siten, että tarkennalla suunnitellulla edistetään kulttuuriympäristön kestävä käyttöä ja hoitoa sekä vahvistetaan alueen poroelikeinon säilymistä ja mahdollistetaan uudenlaisen elinkeinotoimintojen syntyminen. Suojeltavan rakennusmuistokien läheisyyteen rakennettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakennusten sijoitteluun ja rakennusten arkkitehtuuriin ja sovitettava se huolella ympäröivään taajamakuvaan ja maisemaan. Vähäistä merkittävämpien alueiden rakentaminen tulee rakentaa ensisijaisesti asemakaavavaltuutella. Tarkennalla suunnitellun ja asemakaavavaltuutuksen perustua riittävän selvityksen, jotta turvataan alueen luonnon ympäristön ja arkeologisen kulttuuriperinnön arvot ennen rakentamistoimenpiteitä. Rakennetuilla ja rakennettavilla alueilla tulee ehkäistä hulevesien muodostumista ja niihin kohdistuvaa laatuhaaiaa. Hulevedet on pyrittävä käsittämään ja hyödyntämään syntymänsä aikana. Mikäli hulevedet johdetaan pois syntymäpaikalta, on järjestelmän otava hulevesiä suodattava ja viivytävä. Toteuttamisessa tulee huolehtia myös rakentamisen aikaista hulevesien hallinnasta.

Tarkennassa suunnitelmassa tulee selvittää onko jalankulun ja pyöräilyn väylien toteuttaminen mahdollista valtatien valtatieen yhteyteen. Suunnitelussa otetaan huomioon kaikki liikunsmuodot, liikenneturvallisuus ja esteettömyys. Valtatieen ja enahdolliset melu- ja häiriövaikutukset ja suojaamistarpeet arvioidaan asemakaavotutuksessa ja tarkennalla suunnitellun yhteydessä, ennen alueiden lähtöä liikenneväylien parantamistoimen toteuttamista. Rakennuspaikalle tulee olla hyväksytty kulkuyhteyt. Jos kulkuyhteytä järjestetään maantietä, on rakennusluvan myöntämisen edellytyksenä voimassa oleva tieviranomaisen myöntämä liittymäpa.

Turku 28.6.2024, tark. 25.3.2025

Sanukka Lento, kaavoitusarkkitehti, YKS-446

SWECO

0 200 1000 1500 2000